

**RJEŠENJA I BODOVANJE UČENIČKIH ODGOVORA – VIII. RAZRED
XXV. NATJECANJE IZ HRVATSKOGA JEZIKA (2020.)
DRŽAVNA RAZINA**

Ispit ima 42 zadataka. Točni odgovori vrijede ukupno 100 bodova. Bodovna vrijednost zadatka navedena je u kvadratiću kraj zadatka. **Moguće točno rješenje ili druga točna rješenja navedeni su u zagradi ili odvojeni kosom crtom.**

1. zadatak

d)

- Zadatak vrijedi **1 bod**.

2. zadatak

hrvatska inkunabula	pismo	godina tiskanja
Brevijar po zakonu rimskoga dvora	glagoljica	1491.
Lekcionar Bernardina Splićanina	latinica	1495.
Spovid općena	glagoljica	1496.

- Zadatak vrijedi **3 boda** jer traži tri odgovora. Svaki točan odgovor vrijedi 1 bod.

Pogreškom se smatra pravopisno netočan odgovor.

3. zadatak

b)

- Zadatak vrijedi **1 bod**.

4. zadatak

Godine 2020. obilježili smo sto osamdeset petu obljetnicu nastanka domoljubne pjesme **Hrvatska domovina** autora **Antuna Mihanovića**, koja je temelj hrvatskoj himni. Objavljena je 14. ožujka 1835. u desetome broju **Danicze/Danice Horvatzke/Horvatske, Slavonzke/Slavonske y/i Dalmatinzke/Dalmatinske**. Ta je pjesma bila prvi objavljeni prilog pisan jedinstvenim književnim jezikom utemeljenim na **štokavskom(e)** narječju i prema Gajevu slovopisu.

- Zadatak vrijedi **4 boda** jer ima četiri tražene dopune. Svaka točna dopuna vrijedi 1 bod.

Pogreškom se smatra pravopisno netočan odgovor.

5. zadatak

u-vijek

do-ša-o

sr-da-čan

- Zadatak vrijedi **3 boda** jer ima tri primjera. Svaki točno napisan primjer vrijedi 1 bod.

Za svaku pogrešku u rastavljanju riječi na slogove oduzima se 1 bod.

6. zadatak

a) Vi ste nešto posebno, ne zaboravite to!

d) Što vam se god u životu dogodilo, vi ste neprocjenjivi.

- Zadatak vrijedi **2 boda** jer ima dva primjera. Svaki točno riješen primjer vrijedi 1 bod.

Za svaku pogrešku u pisanju zareza u rečenici oduzima se 1 bod.

7. zadatak

znanstvena ustanova: Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje

dokument: *Deklaracija o nazivu i položaju hrvatskog književnog jezika / Deklaracija*

novine: *Telegram*

manifestacija: Mjesec hrvatskoga jezika

- Zadatak vrijedi **4 boda** jer ima četiri primjera. Svaki točno napisan primjer vrijedi 1 bod.

Za više pogrešaka unutar istoga primjera oduzima se samo 1 bod.

8. zadatak

Učenici (3) **triju** razreda (OŠ-a) **osnovne škole** razgledali su prostore (HNK-a) **Hrvatskog(a) narodnog kazališta** u Zagrebu i slušali priče iz kazališne prošlosti.

- Zadatak vrijedi **3 boda** jer ima tri primjera. Svaki pravopisno i gramatički točno napisan primjer vrijedi 1 bod.

Za više pogrešaka unutar istoga primjera oduzima se samo 1 bod.

9. zadatak

d)

- Zadatak vrijedi **1 bod**.

10. zadatak

D

Velike knjige pomažu ti i da shvatiš svijet i da ti budeš shvaćen.

- Zadatak vrijedi **1 bod**.

11. zadatak

Stao je **uza nj** i zagrlio ga.

- Zadatak vrijedi **1 bod**.
Pogreškom se smatra pravopisno netočno rješenje.

12. zadatak

Sve cvijeće miriše opojno.

- Zadatak vrijedi **2 boda**.
Pravopisno i gramatički točno napisana zbirna imenica vrijedi 1 bod. Točno napisana i neodređena zamjenica uz imenicu i oblik glagola vrijede 1 bod.

13. zadatak

a) Tvoj mlađi brat još je **malen**.

- Zadatak vrijedi **1 bod**.

14. zadatak

c)

- Zadatak vrijedi **1 bod**.

15. zadatak

Promatram **se/sebe** u tamnoj vodi jezera.

- Zadatak vrijedi **1 bod**.

16.

Stigoše radi natjecanja. **Bili su** s raznih strana, zato se prvo **upoznavahu**.

- Zadatak vrijedi **3 boda** jer ima tri primjera.
Svaki u potpunosti točno riješen primjer vrijedi 1 bod.

17. zadatak

istovremene radnje: **učini se, gubim**

- Zadatak vrijedi **1 bod**.

18. zadatak

POV

POM

U lipnju sam se uputio u posjet prijatelju i putovao po mjestima

AT/Atr.

na obali. Uzbuđen zato što prvi put putujem sam, razmišljao sam

O

POU

o majci, kojoj moram zahvaliti na povjerenju.

- Zadatak vrijedi **5 bodova** jer ima pet primjera.
Svaki u cijelosti točno riješen primjer vrijedi 1 bod.
Pogreškom se smatra ako učenik ne podcrta prijedlog uz lokativ.

19. zadatak

- a) Tijekom godine često sam šetala kroz šumu.
b) Zastanem kod potoka, a onda odem do vidikovca. / Zastanem kod potoka, a onda odem k vidikovcu. / Zastanem kod potoka, a onda odem prema vidikovcu. / Zastanem kod potoka, a onda odem put vidikovca.

- Zadatak vrijedi **2 boda** jer ima dva primjera.
Svaki u cijelosti točno riješen primjer vrijedi 1 bod.
Za ispravljanje točno uporabljenoga prijedloga oduzima se 1 bod.

20. zadatak

Najsjevernija geografska točka Republike Hrvatske leži na desnoj obali donjega toka rijeke Mure, u dolini između međimurskih gorica. / Najsjevernija geografska točka Republike Hrvatske leži na desnoj obali donjega toka rijeke Mure, u dolini između međimurskih gorica.

- Zadatak vrijedi **1 bod**.

21. zadatak

- a) izravni objekt: **svijet**
- b) neizravni objekt: **matematikom**
- c) prijedložni objekt: **za njega**
- d) objektna surečenica: **da je tinejdžer**

- Zadatak vrijedi **4 boda** jer ima četiri primjera. Svaki u cijelosti točno naveden primjer vrijedi 1 bod.

22. zadatak

Nisu izgubili nadu niti će odustati. / Niti su izgubili nadu niti će odustati.

- Zadatak vrijedi **1 bod**.
Pogreškom se smatra pravopisno netočna rečenica.

23. zadatak

Zadana rečenica ima **6 / šest** surečenica.

- Zadatak vrijedi **1 bod**.

24. zadatak

Cory Nieves (14) imao je šest godina kad mu je na pamet pala ideja da bi mogao prodavati vrući kakao i tako skupiti novac da svojoj mami kupi automobil.

atributna (surečenica)

namjerna (surečenica)

- Zadatak vrijedi **2 boda** jer ima dva primjera. Svaka točno određena vrsta označene surečenice vrijedi 1 bod.

25. zadatak

Papirnati novac izumljen je u 7. st. u Kini kako bi se trgovcima olakšalo prenošenje novca na dugim trgovačkim putovanjima, a **kako su novčanice bile izrađene od vrlo tanka papira**, Kinezi su ih zvali „leteći novac” **jer su mogle „odletjeti” iz ruku kad zapuše**.

- Zadatak vrijedi **2 boda** jer ima dva primjera. Svaka u cijelosti, uključujući i veznik, podcrtana zavisna surečenica vrijedi 1 bod.
Za pogrešku u podcrtavanju tražene vrste surečenica oduzima se 1 bod.

26. zadatak

Ako želimo razumjeti sadašnjost, moramo spoznati prošlost. / Moramo spoznati prošlost ako želimo razumjeti sadašnjost. / Želimo li razumjeti sadašnjost, moramo spoznati prošlost.

- Zadatak vrijedi **1 bod**.
Pogreškom se smatra pravopisno netočna rečenica.

27. zadatak

Ako tri dana **ne budeš čitao** knjige, tvoje **će** riječi **izgubiti** ljepotu.

- Zadatak vrijedi **2 boda** jer ima dva glagola. Svaki točno preoblikovan glagol vrijedi 1 bod.
Pogreškom se ne smatra ako je promijenjen slijed surečenica.
Pogreškom se smatra pravopisno netočna rečenica.

28. zadatak

1. surečenica: **shvaćanje je pogrešno**

vrsta surečenice: **glavna**

2. surečenica: **da sramežljive osobe nisu druželjubive**

vrsta surečenice: **atributna**

3. surečenica: **jer to ne znači**

vrsta surečenice: **uzročna**

4. surečenica: **ako si sramežljiva osoba**

vrsta surečenice: **pogodbena**

5. surečenica: **da nisi prijateljski nastrojena prema dugima**

vrsta surečenice: **objektna**

- Zadatak vrijedi **5 bodova** jer ima pet primjera. Svaka u cijelosti točno navedena surečenica i njezina vrsta vrijedi 1 bod.
Pogreškom se smatra ako je zavisna surečenica prepisana bez veznika.
Pogreškom se ne smatra ako je umetnuta atributna surečenica napisana prije glavne / ako je umetnuta pogodbena surečenica napisana prije uzročne.

29. zadatak

Spisateljica je savjetovala svojim čitateljima: „Čitajte prije nego što počnete misliti.” / Spisateljica je savjetovala svojim čitateljima: „Čitajte prije nego što počnete misliti!” / „Čitajte prije nego što počnete misliti”, savjetovala je spisateljica svojim čitateljima. / „Čitajte prije nego što počnete misliti!” savjetovala je spisateljica svojim čitateljima.

- Zadatak vrijedi **2 boda**. Točno preoblikovan neupravni govor u upravni vrijedi 1 bod. Pravopisno točno označen upravni govor vrijedi 1 bod.

30. zadatak

a)

- Zadatak vrijedi **1 bod**.

31. zadatak

a) Uđe **sjedokos** i **tamnook** čovjek.

b) slaganje / složeno-sufiksna tvorba

- Zadatak vrijedi **3 boda** jer ima dva dijela. Svaki točno oblikovan pridjev vrijedi 1 bod. Točno imenovan način tvorbe vrijedi 1 bod.

Pogreškom se smatra pravopisno netočan odgovor.

32. zadatak

Kažeš li / da voliš / kišu, / neki će te / čudno / pogledati.

- Zadatak vrijedi **2 boda** ako je u potpunosti točno riješen.
Za jednu pogrešno označenu naglasnu cjelinu oduzima se 1 bod.

33. zadatak

prednaglasnica	vrsta riječi
na	prijedlog
ne	čestica
i	veznik

- Zadatak vrijedi **3 boda** jer ima tri primjera. Svaki u potpunosti točno riješen primjer vrijedi 1 bod.

34. zadatak

„Trčim i skačem od sreće, plačem i povlačim se u samoću zbog tuge”, reče dijete.

- Zadatak vrijedi **2 boda** jer ima dva primjera. Svaki točno riješen primjer vrijedi 1 bod.
Za svaku pogrešno podcrtanu riječ oduzima se 1 bod.

35. zadatak

glasovna promjena	riječ s glasovnom promjenom
nepostojani a / zamjena a/Ø	objekata
palatalizacija	različitih
sibilarizacija	umjetnici
jednačenje po zvučnosti	narudžbi
jednačenje po mjestu tvorbe	današnje
zamjena l/o / vokalizacija	oslikao

- Zadatak vrijedi **6 bodova** jer ima šest primjera. Svaki točno riješen primjer vrijedi 1 bod.

36. zadatak

Riječ s više glasovnih promjena	glasovne promjene u riječi
gušći	jotacija, jednačenje po mjestu tvorbe
iščeznule	jednačenje po zvučnosti, jednačenje po mjestu tvorbe

- Zadatak vrijedi **4 boda**. Svaka točno prepoznata riječ s više glasovnih promjena vrijedi 1 bod. Točno imenovane dvije glasovne promjene za svaku riječ vrijede 1 bod.
Za svaku pogrešno imenovanu glasovnu promjenu oduzima se bod.

37. zadatak

a) Arhaizme su u suvremenome hrvatskom jeziku zamijenile

istoznačnice, npr. naziv vježbalište je zamjena za arhaizam gombalište.

b) Zastarijevanje u jeziku dokazuju i primjeri: zastario je izraz

mudroslovlje, zastarielo je nekadašnje značenje imenice brod.

- Zadatak vrijedi **5 bodova** jer u a) i b) dijelu ima pet primjera. Svaki točno podcrtan primjer vrijedi 1 bod.
Za svaku pogrešno podcrtanu riječ oduzima se 1 bod.

38. zadatak

b)

- Zadatak vrijedi **1 bod**.

39. zadatak

obilježje kajkavskoga narječja	primjer iz teksta
ispred samoglasnika na početku riječi javlja se suglasnik <i>h</i> , <i>j</i> ili <i>v</i>	vučitelj
ne provodi se sibilizacija	đaki
glas <i>/</i> na kraju sloga ne prelazi u <i>o</i>	došel
nastavak <i>-ši</i> i <i>-eji</i> ili <i>-ejši</i> u tvorbi komparativa	pametnejši
česte umanjnice i riječi odmila (hipokoristici)	tatek

- Zadatak vrijedi **5 bodova** jer ima šest primjera. Svaki točno riješen primjer vrijedi 1 bod.

40.

a) čuven, poznat / čuven, slavan / poznat, slavan

b) sprijeda, straga

- Zadatak vrijedi **2 boda** jer ima dva dijela. Svaki točno riješen dio zadatka vrijedi 1 bod.

41.

svrha	posljedice
zaštita od poskoka / zaštita od zmija / da bi štitio od poskoka	uništava biljke i vodozemce; prenosi bolesti / uništava i druge životinje, npr. žabe i prenosi bjesnoću / štetno utječe na razmnožavanje ptica i može prenijeti bjesnoću

- Zadatak vrijedi **3 boda** jer treba navesti tri podatka, 1 podatak koji upućuje na svrhu i 2 podatka koji se odnose na posljedice. Svaki točno naveden podatak, citiranjem ili svojim riječima, vrijedi 1 bod.

42.

Učenik dobije **2 boda** ako **jezično točnom cjelovitom rečenicom** navodi **obje** činjenice: potiskivanje domaće vrste i ugrožavanje bioraznolikosti.

Npr.

- Crvenouha kornjača je invazivna životinjska vrsta u Hrvatskoj jer se osvajački i nasilno ponaša se prema domaćim barskim kornjačama i tako ugrožava bioraznolikost.
- Crvenouha kornjača potiskuje domaće barske kornjače čime ugrožava raznolikost žive prirode, zato je ona kod nas invazivna vrsta.

Učenik dobije **1 bod**:

a) ako jezično točnom necjelovitom rečenicom navodi **obje** činjenice iz teksta: potiskivanje domaće vrste i ugrožavanje bioraznolikosti

Npr.

- nasilno se ponaša se prema domaćim barskim kornjačama i ugrožava bioraznolikost

b) ako jezično točnom cjelovitom/necjelovitom rečenicom navodi **jednu** od činjenica iz teksta

Npr.

- potiskuje zavičajnu vrstu barskih kornjača
- Crvenouha kornjača ugrožava bioraznolikost.

Netočnim odgovorom smatra se ako učenik navodi nevažne ili netočne činjenice.

Npr.

- uvezene su iz Sjeverne Amerike / nemaju kod nas prirodnih neprijatelja i brzo se razmnožavaju / Crvenouhe kornjače mogu prenositi bjesnoću.